

Aan de gemeenteraad

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

Het Beheerverslag Deelnemingen 2023 (hierna: beheerverslag) wordt aan de gemeenteraad ter kennisgeving aangeboden.

Het geeft de gemeenteraad een beeld van de deelnemingen van de gemeente Rotterdam en de relevante ontwikkelingen van deze deelnemingen in afgelopen jaar. Het beheerverslag kijkt terug en kan worden opgesteld nadat de jaarverslagen en jaarrekeningen van de deelnemingen zijn opgesteld en vastgesteld. Op een aantal onderdelen biedt het beheerverslag een doorkijkje naar 2024, zodat belangrijke actualiteiten toch een plaats hebben in het document. Daarnaast is de risico-inschatting die voor de deelnemingen gemaakt op basis van de meest actuele informatie. In de gemeentebegroting is hiermee rekening gehouden.

Tegelijkertijd wordt het Publiek kader IQ ter kennisgeving meegestuurd en stelt het college voor om de moties impact deelnemingen (24bb000463) en weg met de loonkloof (23bb007540) en de toezegging Governance Havenbedrijf – uitgangspunt WNT (24bb003799) als afgedaan te beschouwen.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

Met dit beheerverslag wordt verslag gedaan van het beheer van de deelnemingen zoals is beschreven in het Beleidskader verbonden partijen en bestuurlijke relaties (22bb008436). Op 5 maart 2020 heeft wethouder FOHGP de toezegging gedaan om de raad jaarlijks op een vast moment te informeren over de stand van zaken bij deelnemingen (20bb003150).

Toelichting:

Deelnemingen

De reden dat de gemeente aandeelhouder is van bepaalde bedrijven is dat deze bedrijven Rotterdamse publieke belangen borgen en daarmee van maatschappelijke betekenis zijn voor de stad. Via het aandeelhouderschap oefent de gemeente invloed uit op de koers van die deelnemingen en de wijze waarop deelnemingen het publiek belang borgen. Publieke

belangen worden ook geborgd door stichtingen, verenigingen of gemeenschappelijke regelingen waarin de gemeente zeggenschap (bestuurlijk belang) heeft en financieel (financieel belang) aan bijdraagt. Samen met de vennootschappen vormen deze organisaties de zogenoemde verbonden partijen van de gemeente Rotterdam.

Het bestuurlijk kader voor de governance van deze uitvoeringsrelaties is beschreven in het 'Beleidskader verbonden partijen en bestuurlijke relaties' (hierna: beleidskader), dat is vastgesteld door de gemeenteraad.

Beheerverslag versus begroting/jaarrekening

Het beheerverslag gaat over de gemeentelijke verbondenheid in een deel van de verbonden partijen, de vennootschappen. Vennootschappen waarvan de gemeente aandeelhouder is, noemen we deelnemingen. Over de deelnemingen wordt op verschillende momenten gerapporteerd aan de gemeenteraad. Op vaste momenten gebeurt dat in de paragraaf Verbonden Partijen van de begroting en de jaarrekening. Daarin wordt aandacht besteed aan de aspecten van deelnemingen die op basis van de Gemeentewet in de begroting en jaarrekening moeten worden behandeld. Daarnaast informeert het college de raad bij belangrijke gebeurtenissen of beslissingen rondom deelnemingen. Over ramingen en realisaties van dividendopbrengsten uit deelnemingen en de beheerlasten van de deelnemingenportefeuille wordt in het programma Algemene Middelen gerapporteerd (met name op het taakveld Treasury). Eventuele risico's door deelname en de ontwikkeling daarin worden opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van begroting en jaarrekening.

Sinds 2014 verschijnt daarnaast ook het beheerverslag deelnemingen. Het is bedoeld om de gemeenteraad meer te laten zien over hoe het gaat met de verschillende vennootschappen waarvan de gemeente aandeelhouder is, wat hun betekenis is voor de stad en op welke manier de gemeente de aandeelhoudersrol vervult en welke risico's zij daarbij loopt. Het beheerverslag heeft een andere invalshoek en geeft aanvullende informatie op de paragraaf verbonden partijen. Bovendien berust het beheerverslag niet op een wettelijke verplichting.

Ontwikkelingen Beheerverslag

Dit beheerverslag is opgesteld volgens de gemeentelijke communicatierichtlijnen. De focus ligt op het belang van de deelnemingen voor de stad en hoe de gemeente haar aandeelhoudersbevoegdheden heeft ingezet om te zorgen dat deze belangen geborgd zijn. Het beheerverslag beschrijft ook hoe de gemeente de ontwikkelopgaven die voortvloeien uit het rekenkamerrapport en de raadsenquête van het Warmtebedrijf toepast in het beheer van haar deelnemingen qua doelstellingen, publiek kader en geplande evaluaties. Accountmanagement, transparantie en risicomanagement staan daarin centraal, voor alle deelnemingen.

Eén van de producten die voor elke deelneming gemaakt en aan de raad wordt aangeboden is een publiek kader. Afhankelijk van het Rotterdams belang en mogelijkheid tot bijsturen worden deze publieke kaders hetzij ter kennisname hetzij ter vaststelling aangeboden. Aan de raad zijn eerder de publieke kaders voor RET, Stedin, het Warmtebedrijf, Nieuw Stadion Feijenoord, Glazen Maas, Havenbedrijf, Evides en het

Sportbedrijf aangeboden. Als bijlage bij deze raadsbrief ontvangt de raad het publiek kader IQ ter informatie.

Het jaar 2023 in vogelvlucht

De belangrijkste ontwikkelingen van onze deelnemingen zijn als volgt samen te vatten:

- RET was door minder reizigers na Corona en hogere energiekosten in financiële problemen gekomen. Samen met de RET en de MRDH heeft de gemeente een oplossing gevonden; het Toekomstperspectief RET.
- Benoeming van de nieuwe algemeen directeur bij het Havenbedrijf Rotterdam inclusief een aangepast beloningsbeleid.
- Ondanks een lager waterverbruik en gestegen grondstoffenprijzen voor chemicaliën heeft Evides op verzoek van de gemeente de watertarieven in 2023 minder verhoogd dan had gemogen.
- Stedin heeft in 2023 € 832 miljoen geïnvesteerd in het elektriciteitsnetwerk. Voor toekomstige verzwaringen van het netwerk is het Rijk als extra aandeelhouder toegetreden.
- Ondanks de gestegen energieprijzen heeft het Sportbedrijf Rotterdam bijna kostenneutraal gedraaid. Daar bovenop hebben zij extra aandacht kunnen besteden aan sporten en bewegen voor mensen met een beperking door o.a. een Final Speciaal te organiseren voor scholen in het speciaal onderwijs.
- Mooi resultaat binnen de fondsen. Zo heeft het Energietransitiefonds Rotterdam in vier nieuwe ondernemingen geïnvesteerd die bijdragen aan de transitie naar een schonere en circulaire economie.

Samenvatting publiek kader IQ

IQ is de regionale ontwikkelingsmaatschappij voor het provinciale gebied van Zuid-Holland. De missie is om de economische structuur van de regio duurzaam te versterken en het innovatief vermogen van Zuid-Holland te ontsluiten. Hierbij wordt zowel aandacht besteed aan directe economische impact voor de regio als aan strategisch economische en maatschappelijke impact. IQ voert deze missie tezamen met andere stakeholders in de regio uit, zoals bedrijven, overheden en kennis en onderwijsinstellingen.

Het maatschappelijk belang is een veerkrachtige en toekomstbestendige Rotterdamse economie. Hiermee wordt bijgedragen aan de (brede) welvaart van de Rotterdamse bevolking.

Het publiek belang bestaat omdat het verbinden van kennisinstellingen, bedrijfsleven en overheid voor innovatie en risicovolle financieringen niet voldoende door de markt wordt opgepakt.

De publieke taak en daarmee missie van IQ is het duurzaam versterken van de economische structuur van de regio en het ontsluiten van het innovatief vermogen van Zuid-Holland om te zorgen voor een slimmer, gezonder en duurzamer Zuid-Holland. Dit doet zij door het innovatieve mkb te ondersteunen bij het versneld ontwikkelen en vermarkten van technologische oplossingen die daaraan bijdragen.

De publieke belangen worden geborgd door het aandeelhouderschap in het participatiebedrijf en het leveren van een exploitatiebijdrage aan het ontwikkelbedrijf

Voor de prestaties worden jaarlijks en meerjarig prestatie-indicatoren opgesteld onder andere op het gebied van (buitenlandse) investeringen, innovatieprojecten en betrokken bedrijven.

Dit publiek kader van IQ wordt net als bijvoorbeeld het Sportbedrijf en het stadion Feijenoord, ter kennisgeving aan de raad aangeboden. Deelnemingen die in het risico evaluatie model laag in impact en risico's scoren sturen wij ter kennisgeving naar de raad. Dit is het geval voor IQ. Publieke kaders van deelnemingen die hoog in impact en risico's scoren, zoals de RET en het Havenbedrijf Rotterdam worden ter vaststelling aan de raad aangeboden.

Afdoening moties

Met dit beheerverslag wordt het voorstel gedaan om de moties impact deelnemingen (24bb000463) en weg met de loonkloof (23bb007540) en de toezegging Governance Havenbedrijf – uitgangspunt WNT (24bb003799) af te doen.

De motie Impact deelnemingen vraagt in gesprek te gaan met alle deelnemingen van de gemeente en hun te verzoeken een impactplan op te stellen over wat de deelnemingen doen op het gebied van klimaat, grondstoffen analyse en biodiversiteit.

De deelnemingen van de gemeente zijn goed bezig met klimaatdoelstellingen en duurzaamheidsdoelen. Stedin rapporteert in hun ESG strategie over de positieve impact en negatieve impact op de milieudoelstellingen. Het Sportbedrijf rapporteert in het jaarverslag over CO2 uitstoot en het Havenbedrijf over haar investeringen om de klimaatdoelstellingen te behalen. Omdat de deelnemingen elk op hun eigen manier al invulling geven aan het maken van plannen op gebied van klimaat, biodiversiteit etc. heeft de gemeente de deelnemingen niet gevraagd om daarnaast ook een separaat impactplan te ontwikkelen.

Vanaf 2026 worden aantal deelnemingen Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) verplicht. Deelnemingen met vanaf 250 medewerkers moeten rapporteren over duurzaamheid. Deelnemingen zoals Sportbedrijf Rotterdam en RET moeten in hun strategie en organisatie doelstellingen rapporteren over ESG (Environment, Social & Governance). De grotere deelnemingen zoals Havenbedrijf Rotterdam en Stedin zijn in 2023 CSRD verplicht.

De gemeente voert nu gesprekken met een aantal deelnemingen over hun impact op de klimaat en verduurzaming en zal in 2024 en verder deze gesprekken voortzetten.

In november 2023 nam de gemeenteraad de motie 'Weg met Loonkloof' (23bb007540) aan. De gemeenteraad wilde bij de vier grootste Rotterdamse deelnemingen (Stedin, Havenbedrijf, RET en Evides) onderzoeken of er sprake was van een loonkloof of loondiscriminatie.

Dit is gebeurd en verwerkt in paragraaf 1.1 van het beheerverslag. Onderstaande tabel geeft een overzicht van deze vier deelnemingen.

De algemene conclusie is dat er geen loonkloof wordt geconstateerd bij deze deelnemingen. Het Havenbedrijf had dit al uit laten zoeken door Berenschot. Evides heeft meegewerkt in een branche breed onderzoek. Zowel Stedin als de RET hebben speciaal

een onderzoek uit laten voeren n.a.v. de motie en komen onderbouwd tot de conclusie dat bij gelijksoortig werk niet meer dan 5% verschil in loon uitbetaald wordt.

Tijdens de raadsvergadering van 30 mei jl. heeft wethouder Simons toegezegd (24bb003799) om de borging van de WNT-norm te checken en indien nodig aan te passen in het beheerverslag. Dat is gebeurd. De borging was er al maar de uitleggende tekst is duidelijker opgesteld.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

Aan dit beheerverslag zijn geen specifieke financiële en/of juridische consequenties verbonden.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

De burgemeester,

G.J.D. Wigmans

R.A.C.J. Simons, L.b.

Bijlage(n):

1. Beheerverslag Deelnemingen 2023
2. Publiek kader IQ